

1 Voetbal, tja?!

A	Sport. Deze voetballer (1986) begon zijn loopbaan bij America Belo Horizonte, waar Feyenoord hem wegplukte. De Nederlanders lieten hem proefdraaien bij Westerlo maar verkochten hem al tijdens de winterstop door aan het Spaanse Getafe, waar hij het echter niet kon waarmaken. Vervolgens trapte hij een half jaar, met matig succes overigens, bij Racing Genk tegen een bal. Blijkbaar een wispelturige jongen, want via nogmaals én Getafe én Westerlo belandde hij uiteindelijk in Oekraïne waar hij momenteel speelt bij Metalist Charkov. Graag de naam van deze 21-jarige Braziliaanse belofte-internationaal?
B	Deze Filippijnse jongen (1896-1964) was in 1909 de allereerste Aziatische speler in de Europese voetbalcompetitie. Op zijn 15 ^e debuteerde hij immers in het 1e elftal van Barcelona, en is daarmee nog steeds de jongste speler in de clubgeschiedenis. Bovendien scoorde hij, en ook dat record van jongste doelpuntenmaker staat nog steeds. Net als het "all time record" van maar liefst 357 doelpunten in exact evenveel wedstrijden. Later neemt hij de Spaanse nationaliteit aan en haalt de Nationale ploeg, maar hij stopt al in 1927 op 31-jarige leeftijd als speler. In 1951 keert hij toch even terug als Spaans bondscoach. Omdat Spanjaarden met die dubbele naam zitten, vervolledig de naam Paulino ... Riestrà. Zijn naam zou in het Arabisch zoveel betekenen als "de brug".

2 Parijs, lang geleden.

A	In 1902 gaven twee Parijse journalisten deze naam aan de jeugdige bendeleden die 's nachts de buurt rond de Bastille onveilig maakten, met name de Rue de Lappe. Later vergrootten ze hun actieterrein tot aan de Rue Mouffetard. In tegenstelling tot andere criminelen schrokken de bendeleden er niet voor terug om duidelijk herkenbaar te zijn. Vaak droegen ze een openhangend jasje over een gestreepte trui en een pet bovenop hun bloempotkapsel met opgeschoren nekharen. Maar het belangrijkste vestimentaire kenmerk waren de blinkende schoenen. Ze hielden zich bezig met gokspelen, prostitutie en allerhande fraude, maar waren ook niet vies van diefstal, overvallen en zelfs roofmoord. Opvallend was ook de actieve, vrijgevochten rol die de vrouwen in deze bendes speelden. U kent dit onguere type met de onafscheidelijke 'ploertendoder' misschien als Monomme uit de Suske & Wiske strip "De Sterrenplukkers". Welke bijnaam kregen deze straatschurken?
B	U ziet het schilderij "La Liberté guidant le peuple" van Eugène Delacroix. Volgens sommige bronnen zou de man met de hoge hoed, links naast Marianne, de schilder zélf zijn. Wij zoeken echter de naam van het jongetje rechts. Hij is het archetypische van de Parijse straatjongen en stelt het zontje voor van de familie Thénardier, uit Victor Hugo's "Les Misérables". In het boek sterft hij al op 12-jarige leeftijd op de Parijse barricades, terwijl hij probeert niet ontplofte patronen te verzamelen. Op affiches en in de kunst wordt hij stevast afgebeeld met een oversized pet op z'n hoofd. Een dergelijke muts is dan ook genoemd naar de voornaam van de jonge Thénardier, hoewel men in de VS ook wel eens van een "Gatsby" durft spreken. Graag naam van de jongen of van de pet. (tevens een Frans biertje)

3 Nieuwjaarsdag

A	Deze eilandenstaat behoort tot Micronesië en is een onafhankelijke republiek, gelegen in het westen van de Pacific. De totale landoppervlakte bedraagt 811 km ² , en beslaat voornamelijk de Gilberteilanden, de Phoenix-eilanden en de Line-eilanden. Een pak van deze paradijselijke eilandjes worden echter met de ondergang bedreigd door de stijgende zeespiegel. Tot 1995 liep de internationale datumlijn dwars door het land, maar om praktische redenen is die grens zo'n slordige 3000 km opgeschoven. (feestdagen, weekends etc) Daardoor mogen de inwoners sindsdien dan ook als allereersten nieuwjaar vieren. Graag de naam van deze eilandenstaat?
B	Nieuwjaarsdag. Tussen het champagne-nippen en het middagdutje op schoonmoeders sofa door ving U misschien een glimp op van het Nieuwjaarsconcert, dit jaar o.l.v. Daniel Barenboim. Noem ons ouwe zakken, maar ondanks alle Muti's, Mehta's en Loorin Maazels van de afgelopen 2 decennia verlangen we met enig heimwee terug naar de dagen dat de orkestleiding in handen lag van een Oostenrijkse violist en dirigent. Deze geboren Wiener (1909-1991) had liefst 25 jaar de leiding over de Wiener Philharmoniker, van 1955 tot 1979. Typisch voor zijn innemende stijl was dat hij –net als Johann Strauss zelf - ook een zogenaamde "vorgeiger" was: met viool en strijkstok in de hand hield hij moeiteloos zowel publiek als orkest in toom. In 2010 zal Daan Admiraal wellicht dirigeren, maar aan wie denkt menig Strauss-liefhebber met een zekere weemoed terug?

4 Verkopen met verlies

A	In 2005 wordt de groep opgekocht door het Amerikaanse Quicksilver voor ruim 560 miljoen dollar en in 2008 - na een mislukte reorganisatie- voor nog geen 150 miljoen weer van de hand gedaan. In 1948 wordt Henri Oreiller de 1 ^e Franse Olympische kampioen op een paar ski's van dit merk, opgericht in Frankrijk in 1907. Vanaf 1964 kent het bedrijf groot internationaal succes door de introductie van de Strato, de 1 ^e ski gemaakt uit glasvezel. Op de winterspelen van 1988 in Calgary worden 6 van de 10 gouden medailles in het Alpijns skiën behaald op hùn latten. Na diversificatie naar langlauf, snowboard en sportkledij, en talloze zeges op de Spelen van Albert-ville en Lillehammer wordt het gezochte merk wereldleider op het vlak van wintersportartikelen, mede dankzij sterren als Alberto Tomba en Bode Miller. Graag de naam van deze wereldleider op ski-gebied? U mag natuurlijk ook antwoorden met het Franse woord voor Nachtegaal.
B	In 1928 kochten de Lehman Brothers (inderdaad, de U niet onbekende bank) een bedrijf over van een dan 58-jarige joodse dame die in Krakau het levenslicht zag. Deze opmerkelijke vrouw stelde tijdens een verblijf in Australië de roodverbrande gezichten van de plaatselijke dames vast en begon een huidzalf te verkopen waarvan ze beweerde dat die speciaal vanuit de Karpaten werd geïmporteerd, terwijl het in feite ging om schapenolie waarvan de stank gemaskeerd werd met lavendel en waterlelies. Nadien, in de USA, slaagt zij er in make-up aan de vrouw te brengen in een periode dat die producten vooral gelinkt werden aan prostitutie. Zelfs in 1928 wisten de Lehman brothers niet hoe met een winstgevend bedrijf om te gaan. De opbrengsten kelderden, en onze cosmetica-koningin wist haar onderneming –die ze voor 7 miljoen dollar verkocht had- een jaar later voor slechts één miljoen terug te kopen. Ondanks haar kleine gestalte groeide zij uit tot één van de giganten van de cosmetica-industrie en één van de rijkste vrouwen ter wereld. Misschien kent U het naar haar genoemde Paviljoen voor hedendaagse kunst in Tel Aviv, of herkent U deze muurschildering die Dali voor haar maakte. Voor de twijfelaars, het is natuurlijk niet concurrente Elisabeth Arden.

5 Niet in eigen land

A	Met de Vrede van de Pyreneeën kwam in 1659 een einde aan de Spaans-Franse conflicten die voortvloeiden uit de Dertigjarige Oorlog. De vrede was bepaald ongunstig voor de Spaanse koning Filips IV, die hele landstreken aan zijn invloed onttrokken zag. In het verdrag werd vastgelegd dat de waterscheiding van de Pyreneeën voortaan de grens tussen beide landen zou vormen. Op som-mige plaatsen verschoof die grens daardoor 40 kilometer naar het zuiden, waardoor de Rousillon en de Basse-Navarre in Frankrijk kwamen te liggen. Anderzijds zou de Val d'Aran voortaan Spaans grondgebied zijn. Een onzorgvuldigheid in het verdrag zorgde er echter voor dat Spanje tegenwoordig nog steeds een exclave in Frankrijk heeft. De tekst bepaalde immers dat de waterscheiding betrekking had op alle <u>dorpen</u> in het grensgebied. Eén plaatsje had echter stadsrechten en de inwoners verkozen om Spaans te blijven. Graag de naam van deze Spaanse enclave in Frankrijk?
B	Tegenwoordig is het de grootste van de 563 erkende stammen van "Native Americans". Ze noemen zichzelf Tsa-la-gi of A-ni-yu-wi-ya. Ze hebben hun eigen schrift, dat ontwikkeld zou zijn door hun legendarische zilversmid Sequoyah, die van de boom, ja. Aanvankelijk bewoonden ze een groot gebied in het zuidoosten van de huidige USA, maar ze werden steeds verder westwaarts gedreven. Uiteindelijk kregen ze een reservaat toegewezen in Oklahoma en werden ze met veel geweld gedeporteerd. Een zwarte bladzijde in de Amerikaanse geschiedenis, die we kennen als de Trail of Tears. Welke indianenstam?

6 Afweermiddelen

A	Filmpje. Dit oorlogstuig had als doel obstakels op te ruimen zonder zelf onder vuur te komen liggen. Het is een soort uitschuifbare buis waarin een explosief kan worden gestoken. Samenvatting van de gebruiksaanwijzing: ... Eenmaal het gat aanwezig, men kruipe daar naar toe. Zoals een veteraan van D-day het ooit stelde: "50 feet long, 85 pounds of TNT, assembled along the way, ...by hand. I'd love to meet the asshole who invented it". Naam van het toestel, natuurlijk
B	Het is een merknaam voor een traangas, in de vorm van een aerosolspray, vaak gebruikt als zelfverdedigingswapen. De naam was oorspronkelijk verbonden aan een poedergas, maar omdat dit in een groot aantal landen verboden werd, wordt deze merknaam vooral gekoppeld aan een pepperspray. Het product werd origineel op de markt gebracht door Smith & Wesson, maar kende zo'n succes dat het momenteel een eigen "brand" is. Over de hele wereld gebruiken politie-diensten deze spray als ontwapeningsmiddel, maar ook particulier zit het bij heel wat dames in hun handtas. Bij de aanvallen van 9/11 zouden terroristen dit merk spray gebruikt hebben op American Airlines Flight 11 die uiteindelijk crashte op de Noordelijke WTC-toren. Welk eponiem, tevens het Engelse woord voor een middeleeuwse wapen, vergelijkbaar met de "strijdknots", of -indien voorzien van pinnen- de "morgenster".

7 Op pad met schrijvers ...

A	Deze Braziliaanse schrijver wordt geboren in 1947. In de jaren zeventig geeft hij -tot groot ongenoegen van zijn vader- zijn studies rechten op, en maakt reizen door Latijns-Amerika en Europa. Later, -hij loopt dan al tegen de 40- onderneemt hij in Spanje "een pelgrimstocht naar Santiago", meteen de titel van zijn eerste boek uit 1987. Een jaar nadien volgt de internationale doorbraak met "De alchemist". Centraal in zijn oeuvre staan spiritualiteit, behoefte aan zingeving en de hang naar vrede met het universum. Nog twee recentere werken: De Heks Van Portobello (2007) en Brida (2008).
B	Graag de titel van een boek van Paul Theroux uit 1982. "De eigenzinnige uitvinder Allie Fox keert de Amerikaanse consumptiemaatschappij de rug toe en trekt naar Honduras, waar hij een dorpje weet te stichten en er zijn eigen ijsfabriek bouwt. Maar het noodlot slaat toe en de gedrevenheid van Allie ondermijnt de familiebanden." De titel verwijst naar een strook langs de Atlantische kust van het huidige Nicaragua en een stukje van Honduras, en deze kuststrook dankt haar naam dan weer aan de Indianenstam die er oorspronkelijk woonde. Het boek werd 1986 verfilmd door Peter Weir, rollen voor o.a. River Phoenix, Hellen Mirren en Harrison Ford. Graag titel of landstreek?

8 Topprestaties van mindervaliden

A	In 1962 wordt Rick geboren met een hersenverlamming ten gevolge van zuurstofgebrek. Vader Dick ontdekt later dat zijn mindervalide zoon een passie heeft voor sport. En dus verschijnen vader en zoon aan de start van loopwedstrijden: papa loopt, en duwt intussen zijn zoon voort, die in een speciale buggy zit. Inmiddels staat de teller van succesvol afgewerkte wedstrijden bijna op duizend, waaronder liefst 66 marathons. Sterker nog: ze namen al zes keer deel aan de Iron Man op Hawaii: Vader Dick sleurt al zwemmend zijn zoon in een rubberboot voort, fietst vervolgens verder met Rick op een speciaal stuurstoeltje, en duwt dan de buggy nog eens 42 kilometer. Zes keer finishten ze, zes keer in minder dan 15 uur. Graag de naam van deze familie die in de eerste plaats meer aandacht vraagt voor de mindervaliden in onze samenleving.
B	Deze andersvalide Belgische sporter wordt geboren in 1970 en is gespecialiseerd in discuswerpen en kogelstoten. Vooral met de discus draait hij al jaren mee aan de absolute top: een korte greep uit zijn palmares: 16 keer het Belgische, 5 keer het Europese en 1x het wereldrecord. Wereld-kampioen in 1998, 2003, 2005 en 2006. Zilver op de Paralympics van zowel Sydney als Athene en goud in Atlanta. En winnaar van het Vlaams Sportjuweel in 2004. Graag zijn naam?

9 Stoffige Valleien

A	Het is een rivier in Sicilië, 52 kilometer lang, die ten Noorden van de Etna stroomt en nabij Taormina en Giardini-Naxos (<i>we zijn bijna rond</i>) in de Ionische Zee uitmondt. Het water heeft in de lava een grillig pad uitgesleten dat sinds 2001 als natuurmonument geklasseerd is en één van de opmerkelijkste parken van Italië vormt. Of U zoekt het in de wereld van de stoffen. Want het is tevens de naam van een kunststof die vele toepassingen kent bij de fabricage van meubels en kledij (met name jassen). Maar U treft het ook aan in het interieur van vele auto's. De bovenlaag voelt fluweelzacht aan en is makkelijk reinigbaar. De samenstelling is 68% polyester en 32% polyether. Deze kunststof wordt vaak gebruikt als alternatief voor ledervarianten nubuck en suède.
B	150 kilometer zuidwestelijk van Caïro, en 80 km ten westen van de Fayoem oase, ligt in de Egyptische westelijke woestijn een prachtige vallei met bruine krijtformaties en natuurlijk "erg" veel zand. Deze vallei dankt haar bekendheid voornamelijk aan de circa 40 miljoen jaar oude fossiele vondsten die er gedaan werden. Sinds 1902 werden er in het zand zo'n 375 exemplaren aangetroffen van Archaeoceti, verre verwanten van het varken en het nijlpaard. Het langste fossiel meet liefst 21 meter. Als U weet wat er uit deze Archaeoceti nadien geëvolueerd is heeft U meteen de Nederlandse naam van deze wadi. Maar ook de niet onbekende Arabische naam wordt natuurlijk goedgekeurd.

10 Gevangen! Gotcha!

A	Dit plaatsje in Noord-Ierland met nauwelijks een paar honderd inwoners dankt haar bekendheid aan een extrabeveiligde gevangenis. Gedurende de jaren 1970 werden in deze voormalige RAF-basis vooral personen opgesloten die verdacht werden van terrorisme of banden met het IRA. In 1981 vormde ze het decor voor een grote hongerstaking waarbij uiteindelijk 10 mensen het leven lieten. Bekendste slachtoffer was ongetwijfeld Bobby Sands, die tijdens de duur van de actie tot parlementslid was gekozen. De gevangenis werd in 2000 gesloten, en plannen om op dezelfde locatie het nieuwe nationale voetbalstadion te bouwen stuiten een groot deel van de Noord-Ierse bevolking behoorlijk tegen de borst. In welk plaatsje lagen de H blocks van Long Kesh?
---	---

B	Op 16 november 2008 werd in de Franse Pyreneeën ene Miguel de Gari-ko-itz Aspi-azu Rubina gearresteerd. Hij wordt beschouwd als de leider van de militaire vleugel van de ETA en persoonlijk verantwoordelijk geacht voor de moord op twee Spaanse agenten in het Franse Cabreton, een jaar eerder. Hij zou ook achter de Barajas-aanslagen van 2006 zitten. In totaal werd hij gezocht voor 22 strafbare feiten. Onder welke bijnaam werd Rubina zowat de meest gezochte persoon van Spanje?
---	---

11 Hold your horses ...

A	Als we de boekenlijsten mogen geloven heeft u allemaal "De Vliegeraar" van Khaled Hosseini gelezen, en dan is deze sport U dus zeker niet onbekend. Het is zowat de nationale sport van Afghanistan, maar wordt in de hele regio gespeeld. In Kazachstan, Oezbekistan en Kyrgizië heeft men het ook wel over Kok-Boru, wat zoveel betekent als Blauwe Wolf. U mag het vergelijken met polo te paard. Maar waar bij polo de wedstrijd duur een uur is, kan die bij deze variant soms verscheidene dagen bedragen. Bovendien gaat het er vaak wel bijzonder hard aan toe. Het meest opvallende verschil is echter dat men als "bal" een onthoofd kalf of geit gebruikt. De ingewanden worden eruit gehaald, de poten afgehakt ter hoogte van de knie. Het kadaver wordt dan een etmaal in koud water gedompeld om het steviger te maken en soms voor het gewicht met zand gevuld. Topspelers verkiezen kalveren boven een geiten omdat die tijdens het spel niet zo gemakkelijk onderdelen verliezen... Welke naam, die U misschien ook kent van Rambo III?
B	Je kan tegenwoordig geen natuurgebied meer betreden of je komt er het vaste onderhouds-personeel tegen. Enerzijds de zwarte, Schotse hooglandrundersen, ook wel bekend als Galloways. Anderzijds dit paardenras van Pools/Russische origine, nauw verwant met de uitgestorven Tarpan. In het Pools betekent hun naam overigens gewoon : klein paard, of paardje. Aangezien deze vrij kleine, taaie paarden in onze streken geen natuurlijke vijanden hebben, niet mensenschuw zijn en amper enige verzorging behoeven, vormen ze de gedroomde begrazers van uitgestrekte of moeilijk toegankelijk natuurgebieden. Grasrijke stroken houden ze kort, terwijl in de gebieden waar ze hun behoefte doen een zeer gevarieerde plantengroei kan ontstaan. Wie als kind ooit één van die talloze befaamde Tsjechische animatieseries op televisie zag, snapt misschien waarom dit de laatste vraag van de avond is. Want daar verscheen steevast op het einde één woord in beeld, de Tsjechische variant van "The End". Dat woord lijkt fonetisch nogal op het gezochte paardenras. Vergezocht ? Inderdaad.

12 De laatste nootjes

A	Muziek : Groepsnaam of titel van het nummer	The Tornados (<i>Telstar</i>)
B	Muziek	Sigue Sigue <i>Sputnik</i>
C	Muziek	<i>Satellite City</i>